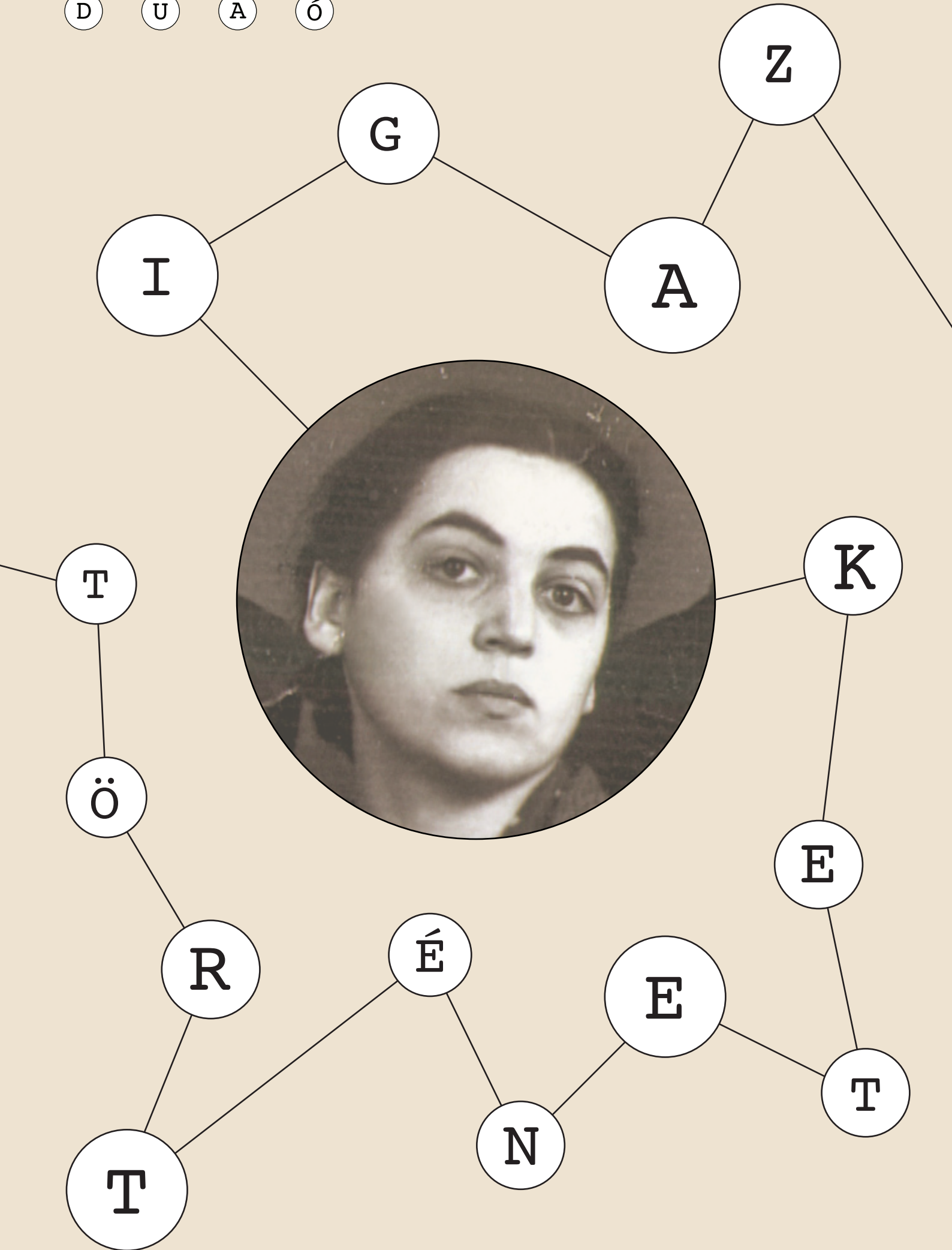
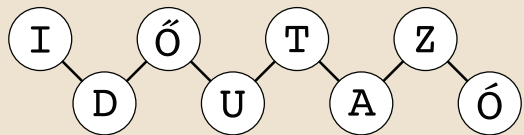

I Ó T Z
D U A Ó

Andai Ernőné

(szül. 1918-)

Andai Ernőné, Erdős Katalin néven született egy zsidó család két gyermeke közül az elsőként, Kassán. Édesanyja tanítónő, édesapja állami tisztviselő volt, aki a postán dolgozott mint főpénztár helyettes.

„Balatoni nyaralás Siófokon 1928-ban. Jobbról a negyedik gyerek vagyok elől. A szüleimet nem tudom kivenni. A Balatonra apám munkahelyén, a postán keresztül jutottunk el.”

Andai Ernőné

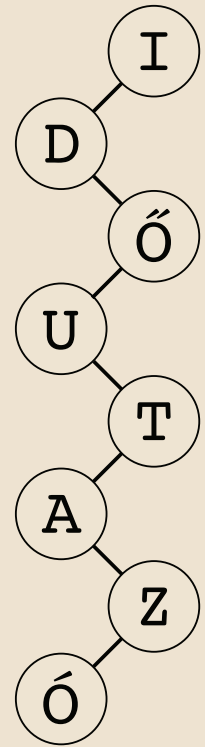
16 éves koráig a Klauzál téren nőtt fel, egy kétszobás lakásban amire a így emlékezett vissza: „Nagyon kicsi, kétszobás, nagyon furcsa lakás volt. Az tetszett nekem benne, hogy a legfelső emeleten volt, és nem volt fölötte padlás. Ennélfogva nyáron valami irtóztató meleg volt, a palatető volt a fejünk fölött. És volt egy különös helyisége a lakásnak, ami padlás volt, de egy szinten volt a lakásunkkal. A lomokat meg a téli almát tartottuk ott. Az egyik szobában volt a két szülői ágy, és a végében keresztbe téve egy dívány, ott aludtam én. Volt még ott ez a két szekrény, ami most itt van nálam, és egy kicsi négyszögletes asztal. Más nem fért oda. A másik szoba kimondottan ebédlő volt, ebédlőbútorral. És ez a könyvszekrény, ami még mindig megvan, ez is az ebédlőben volt. Volt egy elég tágas előszoba, nyáron ott szoktunk ebédelni. Onnan nyílt egy nagyon rendes nagyságú konyha, és abból egy rendes nagyságú spejz. Volt egy összecukható vaságy, amit este kinyitott, és ott aludt a háztartási alkalmazott [A „háztartási alkalmazott” kifejezés egy 1945 után használt eufemizmus volt a cseléd megjelölésére. – A szerk.]. A házban majdnem mindenkivel jóban voltunk. Zsidó kispolgár volt majdnem mindenki. Alig volt nem zsidó közöttünk.

Minden lakás a körfolyosóra nyílt, és mi, gyerekek mindig itt játszottunk a körfolyosón, és ha túl hangosak voltunk, a házmester ránk kiabált. Sok velem egykorú gyerek volt ott, zsidó gyerekek, és a szülők is mind ismerték egymást, és sokszor be is ugrottak egymáshoz látogatóba. Volt például az ötödiken egy zongoratanár, tőle kezdtem zongorázni tanulni. Nekünk nem volt zongoránk, de az alattunk lakónak volt, és lemehettem hozzájuk gyakorolni.”

Katalin hatéves korától kezdve a Wesselényi utcai zsidó elemibe járt. Később a szülei a család szerény anyagi helyzete miatt kereskedelmi iskolába akarták iratni, de végül a a Munkácsy utcában lévő zsidó leánygimnáziumba került, ahova elmondása szerint a magas tandíj miatt csak ösztöndíjas, kiváló tanulók, és a “zsidó elit” gyermekei jártak. A gimnázium később az Abonyi utcába egy modern épületbe költözött, ahol ma a Radnóti Miklós Gyakorló Gimnázium és Általános Iskola van.

„Budapesti kép ez, 1919/1920 környékén készülhetett.
Én vagyok rajta anyámmal. Két éves lehetek itt.”

FORRÁS: WWW.CENTROPA.ORG

Érettségi után Katalin a zsidótörvények miatt nem mehetett a Zeneakadémiára tovább, így magántanuló lett. Első férjével, Tibor Györggyel a Zeneakadémián ismerkedett meg. Ő akkor már végzett, és ő hegedűs volt. 1943-ban titokban házasodtak össze, mert nem helyezték volna a szülei, mivel vőlegényének nem volt egzisztenciája, munkaszolgálatos volt. A férfi apja sem örült volna, mert ő azt akarta, hogy a fiából világhírű hegedűszólista művész legyen, és egy korai nősülés ennek akadályaként tűnt. A titkos házasság végül kiderült, és a pár egy albérleti szobába költözött. Katalin latinórákat adott, férje pedig az akkori székesfővárosi zenekarban hegedült. Zsidó származása miatt nem lehetett a zenekar rendes tagja, ezért csak napidíjas volt.

Katalin szülei a csillagos házak kijelölésekor, 1944-ben a Rózsa utca 50-ben laktak, így a Rózsa utca 48-ba kellett költözniük. Katalin egyik nap idézést kapott a KISOK-pályára, és onnan a téglagyárba, ahonnan svéd menlevéllel és Raul Wallenberg személyes közbenjárására menekült meg.

1944 novemberében a Szent István Parkban svéd védett házba menekültek szüleivel, és férjével, akit sikerült még 1944 végén, súlyos betegen kihozni a munkaszolgálatból. A ház úgy menekült meg a nyilasok razzziáitól, hogy a házparancsnoknak volt egy ismerőse, aki nyilas párttag volt, és odaköltözött a házba. A lakók magas pénzösszeget fizettek neki a "védelemért". Amikor az oroszok 1945-ben nyilasokat kerestek, a ház lakói megvédték a férfit, mondván, hogy neki köszönhetik életüket.

FORRÁS: WWW.CENTROPA.ORG

1950-es évek eleje

FORRÁS: WWW.CENTROPA.ORG

Andai Ernőné

1943

FORRÁS: WWW.CENTROPA.ORG

